

Бабчук Ю.І., курсант Прикарпатського факультету Національної академії внутрішніх справ;

Науковий керівник: Бойчук В.М., доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Прикарпатського факультету Національної академії внутрішніх справ, кандидат філологічних наук, доцент

МОВЛЕННЄВІ ДЕВІАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ЮРИДИЧНОЇ СФЕРИ

Останнім часом у лінгвістиці посилюється інтерес до вивчення відхилень у текстах різних типів, зокрема юридичних. Предметом нашого дослідження послугувало усне мовлення юристів. Для виявлення девіантних структур використано прийом лінгвістичного спостереження.

З поняттям девіації тісно корелює поняття мовної норми, під якою розуміємо сформоване у кожного вміння всебічно користуватися мовою в її соціально усвідомлюваних і усталених формах, кожна з яких має статус літературної норми [1, с. 360]. Норма є об'єднувальним і зміцнювальним елементом складної структури літературної мови на всіх етапах її розвитку. Тому основною її ознакою є стабільність, яка спирається на традицію [2, с. 70].

Порушення мовних норм виникає внаслідок недостатньої мовної компетенції учасників ситуації спілкування, зокрема майбутніх правоохоронців. Однак не менш важливою причиною ненормативного мовлення комунікантів є не стільки рівень компетентності учасників, скільки дезорієнтація мовця-юриста в конкретному мовленнєвому акті, його неготовність до несподівано заданої теми спілкування. Тому мовленнєві

помилки мають не лише лінгвістичну природу, а й когнітивну, психологічну.

Як засвідчує досліджуваний матеріал, найбільш поширеними помилками працівників юридичної сфери є:

- використання плеоназмів (*у кінцевому підсумку, спільна угода, уперше ознайомитися з матеріалами справи*);

- тавтологія (*бездоказові докази, слідчі органи*

розслідували, засудити засудженого, запитати питання у підсудного);

- надмірне використання дієприкметників(*головуючий, виконуючий, діючий, правлячий, співпрацюючий*);

- девіантне закінчення іменників II відміни чоловічого роду однини у Р. в. (*пункта, акту, відсотку, архіва, текста*);

- помилкове узгодження у прийменникових конструкціях, спричинене неправильним використанням прийменників (*справа по звинуваченню, заслуговувати уваги, по професії, робота по підготовці, згідно закону*);

- використання калюк (*заложник, виключення, приналежність, відноситься, заключення, слідуєчий, настоювати*);

- девіантне утворення ступенів порівняння прикметників, калькованих з російської мови, зокрема аналітичних форм (*самий вільний, більш правильніший*).

Отже, у професійній діяльності юриста рівень грамотності мовлення надзвичайно важливий, оскільки юрист повинен бездоганно володіти всіма нормами мови і застосовувати їх в офіційно-діловій комунікації.

Список використаних джерел

1. Дудик П. С. Стилистика української мови. Навчальний посібник / П. С. Дудик. - К. : Академія, 2005. - 368 с.

2. Коць Т. А. До проблеми лексичної норми сучасної української літературної мови / Т. А. Коць // Мовознавство. - 2009. - № 1. - С. 70-75.